Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES LAILAS MEDINAS
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 30. janvārī [1]

Lieta C-529/23 P

Eiropas Parlaments
pret

TC

Institucionālās tiesības – Noteikumi par Parlamenta deputātu izdevumiem un piemaksām – Parlamentārās palīdzības piemaksa – Nepamatoti izmaksāto summu atgūšana – Hartas 41. panta 2. punkts – Tiesības tikt uzklausītam – Tiesības piekļūt lietas materiāliem – Personas datu aizsardzība – Regulas (ES) 2018/1725 9. pants – Civildienesta noteikumu 26. pants

I. Ievads

1. Šie secinājumi attiecas uz Eiropas Parlamenta iesniegto apelācijas sūdzību, kurā lūgts atcelt 2023. gada 7. jūnija spriedumu TC/Parlaments (T-309/21, EU:T:2023:315; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"). Ar šo spriedumu Vispārējā tiesa atcēla Eiropas Parlamenta ģenerālsekretāra lēmumu, ar kuru tika uzdots atgūt kāda Parlamenta deputāta parādu par summu, kas bija nepamatoti izmaksāta kā parlamentārās palīdzības izdevumi. Vispārējā tiesa arī atcēla saistībā ar šo lēmumu izdoto debetnotu.

2. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa būtībā ir atzinusi, ka atgūšanas procedūrā, ja Parlamenta deputāts lūdz izpaust informāciju, kas ir atbilstoša, lai pierādītu, ka reģistrēts deputāta palīgs ir strādājis saistībā ar deputāta pilnvaru īstenošanu, Parlaments nevar atteikties sniegt pieprasīto informāciju, ja vien tas neatsaucas uz iemesliem, kurus var uzskatīt par pamatotiem. Balstoties uz šo premisu, Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka Parlaments ir nepamatoti atteicies izpaust vairāku kategoriju dokumentus deputātam, uz kuru attiecās lieta pirmajā instancē, un tas, pēc Vispārējās tiesas domām, nozīmē, ka nevarēja izslēgt, ka šim deputātam bija liegta iespēja nodrošināt sev labāku aizstāvību.

3. Apelācijas sūdzībā Parlaments galvenokārt uzskata, ka pārsūdzētais spriedums nav izpildāms saskaņā ar LESD 266. pantu, ņemot vērā tiesību tikt uzklausītam atgūšanas procedūrās, kā atzinusi Vispārējā tiesa, plašo tvērumu. Parlaments apgalvo, ka ar šo spriedumu ir pārkāpts Parlamenta deputātu brīvā mandāta princips un ir apvērsts pierādīšanas pienākums, kas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir jāuzņemas šiem deputātiem, kad viņiem ir jāpierāda, ka deputāta palīga

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

izdevumi ir pienācīgi apmaksāti. Parlaments arī norāda, ka Vispārējā tiesa esot nepareizi interpretējusi citas tiesību normas, kas attiecas uz parlamentāro darbību, piemēram, Regulu 2018/1725 [2] un Civildienesta noteikumus [3].

4. Šī lieta sniedz Tiesai iespēju lemt par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 41. panta 2. punktā nostiprināto tiesību tikt uzklausītam un tiesību piekļūt lietas materiāliem tvērumu, kuras, kā vairākkārt atgādināts judikatūrā, izriet no tiesībām uz aizstāvību procedūrās Savienības iestādēs. Šim nolūkam Tiesai visupirms būs jāpārbauda, vai Vispārējās tiesas noteiktais juridiskais standarts, lai novērtētu šo tiesību ievērošanu vai pārkāpumu tādā lietā kā pirmajā instancē izskatītā, ir juridiski pamatots, galvenokārt ņemot vērā pierādīšanas pienākuma principu, kas ir piemērojams atgūšanas procedūrās. Šī lieta ļauj Tiesai interpretēt arī citas attiecīgās Savienības tiesību normas, kas attiecas uz personas datu aizsardzību un kuras Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir atzinusi par nepamatotiem iemesliem, lai atteiktu piekļuvi Parlamenta deputāta pieprasītajai informācijai.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Akts par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu vispārējās tiešās vēlēšanās

5. Vēlēšanu akta [4] 6. panta 1. punktā ir noteikts:

"Eiropas Parlamenta deputāti balso individuāli un personīgi. Viņiem nav saistoši nekādi norādījumi, un viņi nepilda saistošus uzdevumus."

B. Eiropas Parlamenta deputātu nolikums

6. Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma [5] 2. pantā ir paredzēts:

"1. Deputāti ir brīvi un neatkarīgi.

[..]"

7. Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma 4. pantā ir noteikts:

"Dokumenti un pieraksti elektroniskā formā, kurus ir saņēmis, sagatavojis vai izsūtījis kāds deputāts, nav pielīdzināmi Parlamenta dokumentiem, ja vien tie nav iesniegti saskaņā ar Reglamentu."

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV 2018, L 295, 39. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula 2018/1725").

[3] Regula Nr. 31 (EEK), Nr. 11 (EAEK), ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV 1962 45, 1385. lpp.), ar grozījumiem (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi").

[4] Akts par Eiropas Parlamenta locekļu ievēlēšanu vispārējās tiešās vēlēšanās (OV 1976, L 278, 5. lpp.), kas pievienots Padomes 1976. gada 20. septembra Lēmumam 76/787/EOTK, EEK, Euratom (OV 1976, L 278, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2002. gada 25. jūnija un 2002. gada 23. septembra Lēmumu 2002/772/EK, Euratom (OV 2002, L 283, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Vēlēšanu akts").

[5] Eiropas Parlamenta Lēmums (2005. gada 28. septembris), ar ko pieņem Eiropas Parlamenta deputātu nolikumu (OV 2005, L 262, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Eiropas Parlamenta deputātu nolikums").

8. Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma 21. pantā ir paredzēts:

"1. Deputātiem ir tiesības saņemt tādu personīgu līdzstrādnieku palīdzību, kurus viņi brīvi izvēlas.

2. Parlaments sedz ar šo personīg[o] līdzstrādnieku nodarbināšanu faktiski saistītos izdevumus.

3. Parlaments nosaka šo tiesību īstenošanas nosacījumus."

C. Nolikuma īstenošanas pasākumi

9. Nolikuma īstenošanas pasākumu[6] 33. pantā "Parlamentārās palīdzības izdevumu segšana" ir noteikts:

"1. Deputātiem ir tiesības uz brīvi izvēlētu personīgu palīgu pakalpojumiem. Parlaments sedz faktiskās izmaksas, kas radušās pilnībā un vienīgi pieņemot darbā vienu vai vairākus palīgus vai izmantojot pakalpojumus saskaņā ar šiem īstenošanas noteikumiem un ievērojot Prezidija paredzētos noteikumus.

2. Sedz tikai tos izdevumus, kas atbilst nepieciešamajai palīdzībai, kura tieši saistīta ar deputāta parlamentāro pilnvaru īstenošanu. Tie nekādā gadījumā nedrīkst ietvert ar deputātu privāto dzīvi saistītus izdevumus."

10. Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantā "Nepamatotu maksājumu atgūšana" ir noteikts:

"1. Saistībā ar šiem īstenošanas noteikumiem nepareizi izmaksātos līdzekļus atgūst. Ģenerālsekretārs attiecīgajam deputātam sniedz norādījumus par šo summu atmaksu.

2. Visus lēmumus saistībā ar atgūšanu pieņem tā, lai tas netraucētu deputāta pilnvaru īstenošanu un Parlamenta darbību, tāpēc attiecīgo deputātu vispirms uzklausa ģenerālsekretārs.

[..]"

D. Regula 2018/1725

11. Regulas 2018/1725 22. apsvērums ir šāds:

"Lai apstrāde būtu likumīga, personas dati būtu jāapstrādā, pamatojoties uz nepieciešamību pildīt uzdevumus, ko Savienības iestādes un struktūras veic sabiedrības interesēs vai īstenojot tām piešķirtas oficiālas pilnvaras, nepieciešamību izpildīt uz pārzini attiecināmu juridisku pienākumu vai uz cita leģitīma pamata, kas noteikts šajā regulā, ieskaitot attiecīgā datu subjekta piekrišanu vai nepieciešamību izpildīt līgumu, kurā datu subjekts ir līgumslēdzēja puse, vai lai veiktu pasākumus pēc datu subjekta pieprasījuma pirms līguma noslēgšanas. Personas datu apstrāde, pildot uzdevumus, ko Savienības iestādes un struktūras veic sabiedrības interesēs, ietver to personas datu apstrādi, kas vajadzīgi šo iestāžu un struktūru pārvaldībai un funkcionēšanai. [..]"

[6] Eiropas Parlamenta Prezidija Lēmums (2008. gada 19. maijs un 9. jūlijs) attiecībā uz Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma īstenošanas pasākumiem (OV 2009, C 159, 1. lpp.), ar grozījumiem (turpmāk tekstā – "Nolikuma īstenošanas pasākumi").

12. Regulas 2018/1725 4. pantā "Personas datu apstrādes principi" ir noteikts:

"1. Personas dati:

[..]

c) ir adekvāti, atbilstīgi un ietver tikai to, kas nepieciešams to apstrādes nolūkos ("datu minimizēšana");

[..]

e) tiek glabāti veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā; personas datus var glabāt ilgāk, ciktāl personas datus apstrādās tikai arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos vai statistikas nolūkos saskaņā ar 13. pantu, ar noteikumu, ka tiek īstenoti atbilstoši tehniski un organizatoriski pasākumi, kas šajā regulā paredzēti, lai aizsargātu datu subjekta tiesības un brīvības ("glabāšanas ierobežojums");

[..]."

13. Regulas 2018/1725 9. pantā "Personas datu nosūtīšana saņēmējiem, kas nav Savienības iestādes un struktūras un kas veic uzņēmējdarbību Savienībā" ir paredzēts:

"1. Neskarot 4., 5., 6. un 10. pantu, personas datus saņēmējiem, kas nav Savienības iestādes un struktūras un kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, nosūta tikai tad, ja:

a) saņēmējs konstatē, ka dati ir vajadzīgi, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot saņēmējam likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras; vai

b) saņēmējs konstatē, ka nosūtīšana ir vajadzīga konkrētam mērķim sabiedrības interesēs, un pārzinis, ja ir kāds iemesls uzskatīt, ka varētu tikt kaitēts datu subjekta likumīgajām interesēm, apliecināmi izvērtē dažādās konkurējošās intereses un pēc tam nosaka, ka personas datu pārsūtīšana ir samērīga ar minēto konkrēto mērķi.

2. Ja pārzinis ierosina datu nosūtīšanu saskaņā ar šo pantu, tas uzskatāmi parāda, ka personas datu nosūtīšana ir nepieciešama un samērīga nosūtīšanas mērķiem, piemērojot kritērijus, kas noteikti 1. punkta a) vai b) apakšpunktā.

3. Savienības iestādes un struktūras līdzsvaro tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības piekļūt dokumentiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem."

E. Civildienesta noteikumi

14. Civildienesta noteikumu 26. pantā ir noteikts:

"Ierēdņa personīgajā lietā jābūt:

a) visiem dokumentiem, kas apliecina tā administratīvo statusu un visiem ziņojumiem, kas attiecas uz tā spējām, efektivitāti un rīcību;

b) ierēdņa atsauksmēm par minētajiem dokumentiem.

[..]

Katram ierēdnim var būt tikai viena personīgā lieta.

Ierēdnim ir tiesības, arī pēc aiziešanas no dienesta, iepazīties ar visiem savā personīgajā lietā esošajiem dokumentiem [..].

[..]

Personīgā lieta ir konfidenciāla un ar to var iepazīties tikai administrācijas birojā vai drošos elektroniskajos saziņas līdzekļos. Tomēr to var nosūtīt Eiropas Savienības Tiesai, ja pret ierēdni iesniegta prasība."

III. Fakti un tiesvedība

A. Tiesvedības priekšvēsture

15. Tiesvedības priekšvēsture ir izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 2.–26. punktā. Šo secinājumu vajadzībām šo priekšvēsturi var rezumēt šādi.

16. 2015. gada 22. maijā Parlaments noslēdza pilna laika darba līgumu ar A kā reģistrētu deputāta palīgu Briselē (Beļģija), lai sniegtu palīdzību šīs iestādes deputātam TC[7].

17. 2016. gada 25. februārī TC lūdza Parlamentam izbeigt A līgumu, pamatojoties uz dažādiem iemesliem, kas saistīti ar uzticības zaudēšanu, tostarp darba kavējumu bez pamatota iemesla un noteikumu par atļaujām veikt ārējas darbības neievērošanu.

18. Pēc nesekmīgas samierināšanas procedūras 2016. gada 24. jūnijā Parlaments paziņoja A savu lēmumu izbeigt parlamentārās palīdzības līgumu savstarpējās uzticēšanās zuduma dēļ, jo viņš nebija ievērojis noteikumus par atļaujām veikt ārējas darbības.

19. 2017. gada 14. aprīlī A cēla Vispārējā tiesā prasību atcelt 2016. gada 24. jūnija lēmumu.

20. Ar 2019. gada 7. marta spriedumu L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140) Vispārējā tiesa atcēla Parlamenta 2016. gada 24. jūnija lēmumu. Vispārējā tiesa konstatēja, ka no lietas materiāliem izriet, ka TC ne tikai bija zināms par A ārējām darbībām, bet viņš bija to tiešais iniciators[8]. Tādējādi Vispārējā tiesa nosprieda, ka iemesls, ko Parlaments bija norādījis, lai pamatotu lēmumu par līguma izbeigšanu, proti, savstarpējās uzticēšanās zudums, nešķita ticams. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Parlaments tādējādi bija pieļāvis acīmredzamu kļūdu vērtējumā, apmierinot TC lūgumu izbeigt A līgumu šā iemesla dēļ. TC nebija lietas dalībnieks šajā lietā.

[7] Šajos secinājumos dēvēts arī par "prasītāju pirmajā instancē".

[8] Skat. it īpaši spriedumu L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140, 35. punkts).

21. Ar 2020. gada 8. jūnija vēstuli angļu valodā, kas nosūtīta pa elektronisko pastu 2020. gada 30. jūlijā, Parlamenta ģenerālsekretārs informēja TC par nepamatoti izmaksāto summu atgūšanas procedūras sākšanu saskaņā ar Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantu par kopējo summu 78 838,21 EUR saistībā ar A sniegto parlamentāro palīdzību TC.

22. Ar šo pašu vēstuli TC atbilstoši Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. panta 2. punktam tika aicināts divu mēnešu laikā iesniegt apsvērumus un pierādījumus, lai atspēkotu Parlamenta provizoriskos secinājumus par ārējām darbībām, ko A ar viņa ziņu un viņa vadībā bija veicis no 2015. gada 22. maija līdz 2016. gada 22. novembrim, un pierādītu, ka šajā laikposmā A faktiski bija pildījis reģistrēta deputāta palīga funkcijas.

23. 2020. gada 4. augustā TC pieprasīja Parlamentam nosūtīt viņam:

– A personas lietu Parlamentā (visus dokumentus, kas saistīti ar viņa pieņemšanu darbā un darbu), tostarp informāciju par to, cik reižu Parlamenta aizsardzība tika pieprasīta attiecībā uz A, un datus par A darba vietas apmeklējumu (dati no viņa piekļuves kartes Parlamentam);

– sarakstes starp Parlamenta pārstāvjiem par A darbu kopijas;

– visus lietas, kurā pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiālus.

24. 2020. gada 4. septembrī Parlamenta ģenerālsekretārs nosūtīja TC lietuviešu valodā rakstītu vēstuli, kas datēta ar 2020. gada 3. septembri, būtībā ar tādu pašu saturu kā iepriekš 21. punktā minētā 2020. gada 8. jūnija vēstule. 2020. gada 3. septembra vēstules pielikumā bija ietverta sprieduma L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140) kopija un to summu aprēķins, kuras Parlaments bija izmaksājis A.

25. 2020. gada 22. septembrī TC atgādināja Parlamentam par pieprasījumu, kas minēts šo secinājumu 23. punktā, un lūdza tam izsniegt viņa un A samierināšanas procedūras protokolu lietuviešu valodā, kā arī "visu 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstuļu" kopijas.

26. 2020. gada 27. oktobrī Parlaments nosūtīja TC dažādus dokumentus par A līguma izbeigšanu.

27. 2020. gada 29. oktobrī TC nosūtīja Parlamentam savus sākotnējos apsvērumus, kā arī vairākus dokumentus, vienlaikus uzsverot, ka viņš vēl nav saņēmis no Parlamenta dokumentus un sīkāku informāciju par A nodarbinātības laikposmu un nav vēl varējis pārbaudīt daļu no viņam 2020. gada 27. oktobra elektroniskā pasta vēstulē sniegtās informācijas. Tādēļ viņš lūdza atļauju papildu informāciju un pierādījumus iesniegt vēlāk.

28. 2020. gada 20. novembrī TC atkārtoti lūdza Parlamentam informāciju, ko viņš bija pieprasījis savās 2020. gada 4. augusta un 22. septembra elektroniskā pasta vēstulēs, it īpaši datus par A darba vietas apmeklējumu un 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstuļu kopijas.

29. 2020. gada 24. novembrī TC nosūtīja Parlamentam apsvērumus un pierādījumus papildus 2020. gada 29. oktobrī nosūtītajiem.

30. 2020. gada 27. novembrī Parlamenta finanšu ģenerāldirektors informēja TC, ka termiņš, kāds viņam bija noteikts apsvērumu un pierādījumu iesniegšanai saistībā ar Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantā paredzēto atgūšanas procedūru, bija beidzies 2020. gada 4. novembrī, bet, ja

tas vēlas iepazīties ar informāciju par A, viņš var vērsties pie divām personām, kuru elektroniskā pasta adreses Parlamenta finanšu ģenerāldirektors norādīja, taču šie pieprasījumi nevar ietekmēt minēto procedūru.

31. 2020. gada 1. decembrī TC apstrīdēja 2020. gada 27. novembrī saņemtos apgalvojumus. Turklāt viņš nosūtīja dokumentu pieprasījumus paziņojumā minētajām personām.

32. 2021. gada 8. janvārī finanšu ģenerāldirektors nosūtīja TC samierināšanas procedūras protokolu lietuviešu valodā, bet atteica viņam piekļuvi pārējiem pieprasītajiem dokumentiem. Turklāt finanšu ģenerāldirektors TC piešķīra 15 dienu termiņu papildu apsvērumu iesniegšanai, un to TC izdarīja 2021. gada 21. janvārī.

33. Ar 2021. gada 16. marta lēmumu Parlamenta ģenerālsekretārs uzskatīja, ka šī iestāde ir nepamatoti segusi summu 78 838,21 EUR saistībā ar A nodarbināšanu laikposmā no 2015. gada 22. maija līdz 2016. gada 22. novembrim un ka tā ir jāatgūst no TC (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

34. 2021. gada 31. martā finanšu ģenerāldirektors kā deleģētais kredītrīkotājs izdeva debetnotu Nr. 7010000523, uzdodot atgūt no TC summu 78 838,21 EUR, un aicināja viņu to samaksāt vēlākais līdz 2021. gada 30. maijam (turpmāk tekstā – "debetnota"). Finanšu ģenerāldirektors tajā pašā datumā paziņoja TC apstrīdēto lēmumu un debetnotu.

B. Vispārējā tiesā celtā atcelšanas prasība un pārsūdzētais spriedums

35. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika iesniegts 2021. gada 24. maijā, TC cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu un debetnotu.

1. Par tiesvedības daļēju izbeigšanu

36. Vispirms no pārsūdzētā sprieduma [9] izriet, ka pēc pārbaudes, kas tika veikta saistībā ar tiesvedību Vispārējā tiesā, Parlaments konstatēja, ka 2016. gada martā tas bija nolēmis apturēt A atlīdzības un ceļa izdevumu samaksu no 2016. gada 1. aprīļa. Tādējādi 2022. gada 8. novembrī Parlamenta ģenerālsekretārs nolēma atsaukt apstrīdēto lēmumu *ab initio* par summu 28 083,67 EUR. Saistībā ar šo lēmumu tika izdota kredītnota.

37. Līdz ar to pēc Parlamenta lūguma un pēc TC apsvērumu uzklausīšanas Vispārējā tiesa konstatēja, ka prasībai ir zudis priekšmets un ka nav vajadzības lemt par apstrīdētā lēmuma un debetnotas tiesiskumu iepriekš aprakstītajā apmērā [10].

[9] Pārsūdzētā sprieduma 27. un 28. punkts.

[10] Pārsūdzētā sprieduma 32. un 36.–42. punkts, kā arī rezolutīvās daļas 1. punkts.

2. Par atcelšanas prasību atlikušajā apmērā

38. Attiecībā uz pārējo atcelšanas prasības daļu TC, prasītājs pirmajā instancē, izvirzīja piecus pamatus, no kuriem otrais, kas ir vienīgais pamats, kuram ir nozīme šajā apelācijas tiesvedībā [11], ir balstīts uz Hartas 41. panta 2. punktā paredzētajām tiesībām tikt uzklausītam, tiesībām piekļūt lietas materiāliem un pienākumu norādīt pamatojumu.

39. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa, atgādinājusi noteikumus par parlamentārās palīdzības izdevumu segšanu un šajā ziņā nepamatoti izmaksāto summu atgūšanu [12], norādīja, ka Parlaments bija izsniedzis TC tikai dažus no viņa pieprasītajiem dokumentiem [13], proti, i) viņa un A samierināšanas procedūras protokolu lietuviešu valodā [14] un ii) dokumentus, kas attiecas uz A līguma izbeigšanu [15].

40. Turpretī pieprasījumi attiecībā uz citām dokumentu kategorijām tika noraidīti ar 2021. gada 8. janvāra vēstuli [16]. It īpaši šis atteikums attiecās uz i) "visu 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstuļu" kopijām, kas minētas TC 2020. gada 22. septembra elektroniskā pasta vēstulē, ii) sarakstes ar Parlamenta pārstāvjiem par A darbu kopijām, iii) visiem lietas, kurā tika pasludināts 2019. gada 7. marta spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāliem, un iv) A personas lietu Parlamentā [17].

41. Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka gadījumā, ja deputāts tiek aicināts sniegt Parlamentam pierādījumus par to, ka reģistrēts deputāta palīgs viņa labā ir strādājis saistībā ar deputāta pilnvaru īstenošanu, šis deputāts, pamatojoties uz tiesībām tikt uzklausītam, var prasīt attiecīgajai iestādei sniegt tās rīcībā esošo informāciju, kas šķiet atbilstoša. Šajā kontekstā, saņemot šādu pieprasījumu, Parlaments nevar atteikties sniegt pieprasītos datus, nepārkāpjot tiesības tikt uzklausītam, ja vien šā atteikuma pamatojumam tas neatsaucas uz iemesliem, ko var uzskatīt par attaisnojošiem, ņemot vērā, pirmkārt, lietas apstākļus un, otrkārt, piemērojamos noteikumus.

42. Izvērtējot šīs lietas konkrētos faktus, Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka Parlamenta 2021. gada 8. janvāra vēstulē norādītie iemesli, atsakot TC piekļuvi šo secinājumu 40. punktā minētajām dokumentu kategorijām, bija nepamatoti vai nepietiekami. Turklāt, tā kā Parlaments nebija pietiekami pamatojis atteikumu izsniegt dokumentus, kuri, pēc Vispārējās tiesas domām, varēja ļaut TC lietderīgi un efektīvi īstenot savas tiesības tikt uzklausītam, nevar izslēgt, ka viņam tika liegta iespēja nodrošināt sev labāku aizstāvību procedūrā, kas sākta pret viņu par to summu atgūšanu, kuras izmaksātas kā parlamentārās palīdzības izdevumi [18].

[11] Pārējie pamati būtībā attiecas uz Hartas 41. panta 1. punktā paredzētā saprātīga termiņa principa pārkāpumu, kļūdu to pierādījumu vērtējumā, kurus TC iesniedza, lai pierādītu, ka A ir pildījis deputāta palīga pienākumus, un pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi attiecībā uz atgūstamās summas apmēra noteikšanu.

[12] Pārsūdzētā sprieduma 45.–53. punkts.

[13] Pārsūdzētā sprieduma 87. un 88. punkts.

[14] Skat. šo secinājumu 32. punktu.

[15] Skat. šo secinājumu 26. punktu.

[16] Pretēji Parlamenta argumentiem Vispārējā tiesa uzskatīja, ka TC argumenti attiecībā uz 2021. gada 8. janvāra vēstuli ir pieņemami. Skat. pārsūdzētā sprieduma 73.–80. punktu.

[17] Skat. šo secinājumu 23., 25. un 28. punktu.

[18] Pārsūdzētā sprieduma 130. un 131. punkts.

43. Šādos apstākļos Vispārējā tiesa apmierināja otro pamatu, ciktāl tas attiecās uz tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu. Vispārējā tiesa, neizskatot pārējos TC izvirzītos pamatus un argumentus, atcēla arī apstrīdēto lēmumu un debetnotu, ciktāl tie attiecās uz atalgojumu, sociālajām iemaksām un ceļa izdevumiem, kas saistīti ar A darbu no 2015. gada 22. maija līdz 2016. gada 31. martam, par summu 50 754,54 EUR [19].

IV. Lietas dalībnieku prasījumi Tiesā

44. Apelācijas sūdzībā, kas iesniegta 2023. gada 17. augustā, Parlaments lūdz Tiesu:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– taisīt galīgo nolēmumu Vispārējā tiesā izskatītajā lietā, apmierinot tā pirmajā instancē izvirzītos prasījumus;

– piespriest TC atlīdzināt tiesāšanās izdevumus gan Vispārējā tiesā, gan Tiesā.

45. TC lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

46. Tiesas sēde notika 2024. gada 28. novembrī.

V. Izvērtējums

47. Apelācijas sūdzības pamatojumam Parlaments izvirza piecus pamatus:

– pirmais pamats ir par tiesvedības pirmajā instancē priekšmeta un 2021. gada 8. janvāra vēstules sagatavojošā rakstura neievērošanu, tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu un pastāvīgās judikatūras par pārkāpuma sekām uz procesuālu aktu neievērošanu;

– otrais, trešais un ceturtais pamats attiecas uz Vispārējās tiesas secinājumiem attiecībā uz: i) TC elektroniskā pasta vēstulēm par 2015., 2016. un 2019. gadu un saraksti ar Parlamenta dienestiem par A darbu, ii) A personas lietu, tostarp viņa piekļuves caurlaides izmantošanu Parlamentā, un iii) visiem lietas, kurā pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāliem.

– piektais pamats attiecas uz Vispārējās tiesas konstatējumu, ka TC, pamatojoties tikai uz tiesībām tikt uzklausītam, varēja lūgt, lai Parlaments izpaustu jebkādu informāciju, kas viņam ļautu iesniegt savus apsvērumus.

48. Tā kā ar piekto pamatu tiek apstrīdēts Vispārējās tiesas atzītais tiesību tikt uzklausītam tvērums nepamatoti izmaksāto parlamentārās palīdzības izdevumu atgūšanas procedūrā, savu izvērtējumu sākšu ar šā pamata pārbaudi.

49. Tieši šis tvērums veido premisu, uz kuras Vispārējā tiesa vēlāk balstīja savu analīzi par Parlamenta atteikuma izpaust TC pieprasīto informāciju tiesiskumu, ar ko tā pēc tam pamatoja savu vērtējumu.

[19] Apstrīdētā sprieduma 132. un 133. punkts, kā arī rezolutīvās daļas 2. punkts.

50. Turklāt, tā kā pirmais pamats galvenokārt attiecas uz Vispārējās tiesas argumentācijas konsekvenci, piemērojot šo tvērumu lietā pirmajā instancē, it īpaši attiecībā uz to, ka nav analizēts pieprasītās informācijas nozīmīgums TC aizstāvībai, es šā pamata analīzi apvienošu ar piektā pamata analīzi.

51. Visbeidzot, ir jāuzsver, ka gadījumā, ja, izvērtējot Parlamenta pirmo un piekto pamatu, tiktu secināts, ka tie ir pamatoti, tad Tiesai principā nebūtu jāpārbauda pārējie pamati. Tādējādi mans vērtējums par otro, trešo un ceturto pamatu tiktu sniegts pakārtoti.

A. Par pirmo un piekto apelācijas pamatu

52. Ar pirmo un piekto pamatu Parlaments būtībā apstrīd Vispārējās tiesas konstatējumus pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā.

53. Parlaments it īpaši apgalvo, ka Vispārējā tiesa, nenorādot nekādu konkrētu pamatojumu, ir nospriedusi, ka tiesības tikt uzklausītam saskaņā ar Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktu ļaujot Parlamenta deputātam pieprasīt Savienības iestādēm sniegt jebkādu informāciju, kas tam šķiet atbilstoša, lai pierādītu parlamentārās palīdzības izdevumu pienācīgu izmantošanu. Parlaments uzskata, ka šādas tiesības nav balstītas ne šīs tiesību normas formulējumā, ne Savienības tiesu judikatūrā. Turklāt Parlaments norāda, ka Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktās tiesības piekļūt lietas materiāliem jau paredzot līdzekļus, kas ļauj attiecīgajai personai iegūt visu atbilstošo informāciju administratīvā procedūrā. Starp tiesībām tikt uzklausītam un tiesībām iepazīties ar lietas materiāliem nepastāv plaisa, kas būtu jāaizpilda ar interpretācijas līdzekļiem. Visbeidzot, Parlaments pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot nekonsekventi piemērojusi tiesību tikt uzklausītam tvērumu, kā tas definēts pārsūdzētajā spriedumā, it īpaši sava vērtējuma sākumā nenosakot, vai TC pieprasīto dokumentu kategorijas šķita esam atbilstošas viņa vajadzībām atgūšanas procedūrā.

54. TC apstrīd Parlamenta argumentus. Viņš norāda, ka ne 2021. gada 8. janvāra vēstulē, ne tiesvedībā Vispārējā tiesā Parlaments neesot apstrīdējis viņa tiesības saņemt informāciju atgūšanas procedūras ietvaros. Tādējādi, kā uzskata TC, ar piekto pamatu Parlaments atteikumu sniegt viņam šo informāciju pamato ar jauniem argumentiem, par kuriem Vispārējai tiesai neesot bijusi iespēja lemt un kuri tādēļ būtu jāatzīst par nepieņemamiem. TC arī apgalvo, ka tiesības saņemt informāciju no Parlamenta saistībā ar atgūšanas procedūru ir daļa no Hartas 41. pantā nostiprinātajām vispārējām tiesībām uz labu pārvaldību, kuras Parlaments neesot ievērojis.

55. Hartas 41. panta "Tiesības uz labu pārvaldību" 1. punktā ir paredzēts, ka ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās. Minētā panta 2. punktā turklāt ir paredzēts, ka šīs tiesības ietver a) ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt, un b) ikvienas personas tiesības piekļūt materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus.

56. Attiecībā uz tiesībām tikt uzklausītam no Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka šīs tiesības ikvienai personai garantē iespēju lietderīgi un efektīvi paust savu viedokli administratīvajā procesā un pirms jebkura lēmuma, kas var nelabvēlīgi skart viņas

intereses, pieņemšanas [20]. To piemēro, pat ja atbilstošajā tiesiskajā regulējumā nav skaidri paredzēta šāda formalitāte [21], un tās galvenais mērķis saskaņā ar Tiesas judikatūru ir ļaut attiecīgajai personai sniegt informāciju, kas veicinātu lēmuma pieņemšanu vai nepieņemšanu vai ietekmētu tā konkrēto saturu [22]. Tas arī ļauj kompetentajai iestādei ņemt vērā visus atbilstošos elementus, pieņemot lēmumu, ar kuru tiek izbeigta procedūra Savienības administrācijā [23].

57. Savukārt Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir paredzētas tiesības piekļūt lietas materiāliem, kuras ir saistītas ar personas tiesībām uz to, lai pārvalde objektīvi un godīgi izskata tās lietu [24]. Tās attiecas uz personām, pret kurām sākta procedūra, un nozīmē, ka attiecīgajai iestādei ir jādod attiecīgajai personai iespēja pārbaudīt visus izmeklēšanas lietā esošos dokumentus, kas varētu būt atbilstoši tās aizstāvībai, veicinot izpratni par pierādījumu bāzi, uz kuras pamata ir jāpieņem lēmums. Piekļuve lietas materiāliem šīm personām nodrošina arī iespēju uzzināt šīs procedūras pamatojumu, tādējādi dodot tām iespēju labāk izvirzīt pretargumentus, īstenojot tiesības tikt uzklausītām [25].

58. Kā Tiesa ir konsekventi uzskatījusi, gan tiesības tikt uzklausītam, gan tiesības iepazīties ar lietas materiāliem izriet no pamattiesībām uz aizstāvību administratīvajās procedūrās, un šīs tiesības ir Savienības tiesību sistēmas neatņemama sastāvdaļa [26].

59. Šajā lietā es aicinu Tiesu, pirmkārt, noraidīt TC izvirzīto argumentu, saskaņā ar kuru, tā kā Parlaments Vispārējā tiesā nav apstrīdējis viņa tiesības iegūt informāciju atgūšanas procedūrā, piektais apelācijas sūdzības pamats ir jāuzskata par nepieņemamu. Šajā ziņā jānorāda, ka galvenais jautājums, ko Vispārējā tiesa ir izskatījusi pārsūdzētajā spriedumā, bija par to, vai TC varēja apgalvot, ka Parlaments kļūdaini atteicās sniegt informāciju, ko viņš bija pieprasījis saskaņā ar Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantu veiktajā procedūrā. Šajā nolūkā Vispārējā tiesa vispirms ir definējusi juridisko kritēriju, lai izvērtētu Parlamenta lēmuma tiesiskumu. Tādēļ Parlaments saistībā ar šo apelācijas sūdzību var apstrīdēt šo kritēriju un līdz ar to apgalvot, ka šajā spriedumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, kas Tiesai būtu jāpārbauda šajā lietā.

60. Otrkārt, jāuzsver, ka Vispārējās tiesas konstatējums pārsūdzētā sprieduma 90. punktā, kurā atzītas tiesības Parlamenta deputātiem piekļūt attiecīgajai informācijai atgūšanas procedūrās, ir balstīts uz Hartas 41. panta 2. punktā paredzētajām tiesībām tikt uzklausītam. To apstiprina arī pārsūdzētā sprieduma 131. un 132. punkts, kuros Vispārējā tiesa ir apmierinājusi prasītāja pirmajā instancē izvirzīto pamatu, "ciktāl tas attiecas uz [šo] tiesību [..] pārkāpumu".

61. No šāda viedokļa raugoties, Vispārējai tiesai, kā to apgalvo Parlaments, nevar pārmest, ka tā ir radījusi "jaunas tiesības piekļūt informācijai". Proti, Vispārējās tiesas secinājumu pamatā ir argumentācija, ka, tā kā netika sniegta pieprasītā informācija, kas, pēc šīs tiesas domām, varēja

[20] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 30. janvāris, *Agentsia "Patna infrastruktura"* (Eiropas autoceļu infrastruktūras finansējums) (C-471/22, EU:C:2024:99, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

[21] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 30. novembris, MG/EIB (C-173/22 P, EU:C:2023:932, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

[22] Skat. it īpaši spriedumu, 2024. gada 13. jūnijs, C (Maksātnespējas administratori un likvidatori) (C-696/22, EU:C:2024:499, 108. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2012. gada 16. februāris, Padome un Komisija/*Interpipe Niko Tube* un *Interpipe NTRP* (C-191/09 P un C-200/09 P, EU:C:2012:78, 76. punkts).

[23] Spriedums, 2024. gada 13. jūnijs, C (Maksātnespējas administratori un likvidatori) (C-696/22, EU:C:2024:499, 108. punkts un tajā minētā judikatūra).

[24] Skat. spriedumu, 2023. gada 22. marts, *Satabank*/ECB (T-72/20, EU:T:2023:149, 80. punkts), kurā radīts judikatūras virziens, kuru Tiesa varētu nešauboties apstiprināt.

[25] Peers, S., Hervey, T., Kenner, J. un Ward, A. (redaktori), "Article 41" *The EU Charter of Fundamental Rights – A Commentary*, Hart Publishing, Oksforda, 2021, 1125.–1152. lpp.

[26] Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 20. decembris, *Prequ' Italia* (C-276/16, EU:C:2017:1010, 45. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2023. gada 30. novembris, *Sistem ecologica*/Komisija (C-787/22 P, EU:C:2023:940, 150. punkts un tajā minētā judikatūra).

ļaut viņam lietderīgi un efektīvi īstenot savas tiesības tikt uzklausītam, nevar izslēgt, ka Parlamenta deputātam tika liegta iespēja labāk aizstāvēties. Šī argumentācija atbilst tam, kā Tiesa savā judikatūrā ir attīstījusi tiesības tikt uzklausītam plašākā tiesību uz aizstāvību kontekstā administratīvajās procedūrās. Tādēļ šis Parlamenta arguments ir jānoraida.

62. Ņemot vērā iepriekš minēto, galvenais šajā lietā izvirzītais jautājums ir par to, vai Hartas 41. panta 2. punktā garantētās tiesības tikt uzklausītam uzliek Parlamentam pienākumu sniegt *jebkādu un visu* informāciju, ko pieprasa kāds no tā deputātiem un kas šķiet atbilstoša saistībā ar nepamatoti izmaksātu parlamentārās palīdzības izdevumu atgūšanas procedūru, ja vien Parlaments nevar norādīt pienācīgu attaisnojumu.

63. Vispirms jāatzīmē, kā izriet no šo secinājumu 56. un 57. punkta, ka tiesības tikt uzklausītam ļauj personai paust savu viedokli par tā lēmuma saturu, kuru Savienības administrācija plāno pieņemt administratīvajā procedūrā. Šāds viedoklis var izpausties pat kā ierosinājums nepieņemt attiecīgo lēmumu. Jebkurā no šiem gadījumiem attiecīgās personas paustajam viedoklim ir jābūt balstītam nevis uz abstraktiem elementiem, bet gan uz konkrētiem dokumentiem, kas ietverti šīs procedūras lietas materiālos [27]. Tādējādi konceptuāli tiesības tikt uzklausītam un tiesības piekļūt lietas materiāliem ir ļoti cieši saistītas, un to apstiprina Hartas 41. panta 2. punkta struktūra un Tiesas judikatūra, kurā interpretēta šī tiesību norma.

64. No tā izriet, ka, lai lietderīgi un efektīvi īstenotu tiesības tikt uzklausītam, ir jānodrošina piekļuve dokumentiem, kas savākti dažādos administratīvās procedūras posmos un pievienoti lietas materiāliem [28]. Tādējādi tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu var konstatēt tikai tad, ja piekļuve šajos lietas materiālos iekļautajiem dokumentiem tiek atteikta, protams, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumi, kā prasīts Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā.

65. Šajā ziņā ir jānorāda, ka tas, kas ietilpst administratīvās procedūras lietas materiālos, ir atkarīgs no pierādīšanas pienākuma konkrēti šajā procedūrā. Piemēram, administratīvā soda procedūrā lietas materiālus galvenokārt veidos elementi, kas ir pamatā šīs procedūras sākšanai, un dokumenti, kurus kompetentā iestāde ieguvusi pēc pašas veiktās izmeklēšanas, jo tieši šai iestādei ir pienākums pierādīt pārkāpuma esamību savā galīgajā lēmumā [29]. Parasti piekļuve lietas materiāliem ietver piekļuvi gan apsūdzošiem, gan attaisnojošiem pierādījumiem [30].

66. Savukārt atgūšanas procedūrās saskaņā ar Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantu pierādīšanas pienākums ir Parlamenta deputātiem. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, kas pamatoti minēta pārsūdzētā sprieduma 53. punktā, deputātiem, kuri lūdz Parlamentam atlīdzināt ar personīgo palīgu pakalpojumiem saistītos izdevumus, ir jāpierāda, ka šie izdevumi ir faktiski radušies, atbilst nepieciešamajai palīdzībai un ir tieši saistīti ar deputāta parlamentāro pilnvaru

[27] Ja to paredz konkrēta norma, tiesības tikt uzklausītam attiecas arī uz administrācijas paziņotajiem iebildumiem, kā tas, piemēram, ir konkurences tiesību procedūrās. Skat. 27. panta 1. punktu Padomes Regulā (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

[28] Kā izklāstīts turpmāk, tam varētu būt nepieciešama zināma attiecīgās Savienības iestādes, šajā gadījumā Parlamenta, iesaistīšanās.

[29] Skat. it īpaši spriedumu, 2024. gada 27. jūnijs, *Servier* u.c./Komisija (C-201/19 P, EU:C:2024:552, 126. punkts).

[30] Skat. spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

īstenošanu [31]. Precīzāk, šādam deputātam, atbildot uz Parlamenta kompetentās struktūras šajā ziņā iesniegtu lūgumu, ir jāiesniedz visi tā rīcībā esošie pierādījumi par viņa palīga veiktā darba patiesumu, kā arī šā darba saikni ar viņa pilnvaru īstenošanu [32].

67. Tādējādi, kā Parlaments apstiprināja tiesas sēdē – un prasītājs pirmajā instancē to nav apstrīdējis – administratīvās lietas materiāli, kuri attiecas uz parlamentārās palīdzības izdevumu atgūšanas procedūru, izņemot elementus, kas ir procedūras sākšanas pamatā, galvenokārt sastāv no attiecīgā deputāta iesniegtajiem apsvērumiem un pierādījumiem. Tajā jāietver arī visa papildu informācija, uz kuru Parlaments pēc savas iniciatīvas balsta savu galīgo lēmumu. Pirmajā gadījumā, tā kā Parlamenta deputāts ir šīs dokumentācijas avots, viņam tā noteikti būs pieejama. Otrajā gadījumā Parlamentam šis dokuments būs jāpievieno lietas materiāliem, ievērojot konfidencialitātes un komercnoslēpuma ierobežojumus, kas paredzēti Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā. Jāatgādina, ka neviens no šajā lietā aplūkotajiem pierādījumiem neietilpa kādā no šīm dokumentu kategorijām.

68. Protams, pastāv papildu dokumentu kategorija, kuru Parlamenta deputāts varētu pieprasīt iekļaut lietas materiālos, un šī kategorija ir šīs lietas dalībnieku domstarpību pamatā. Tie ir pierādījumi, kas deputātam var būt nepieciešami, lai pierādītu viņa deputāta palīga veiktā darba patiesumu un saikni starp šo darbu un deputāta pilnvaru īstenošanu, bet kas paliek Parlamenta vai arī citas Savienības iestādes vai struktūras rīcībā.

69. Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka pat šādā situācijā uz Parlamenta deputātu gulstas pierādīšanas pienākums pamatot radušos parlamentārās palīdzības izdevumus. Tas nozīmē, ka šim deputātam pēc Parlamenta pieprasījuma vēl ir jāpaskaidro dažādie uzdevumi, ko saistībā ar deputāta pienākumu izpildi veic viņa palīgs. Tomēr šis deputāts var pamatot savus apgalvojumus, atsaucoties uz pierādījumiem, kas ir Parlamenta rīcībā, vai uz pierādījumiem, kurus šī iestāde var pieprasīt no citas Savienības iestādes vai struktūras.

70. Galvenā prasība šajā ziņā ir, lai Parlamenta deputāts pietiekami precīzi norādītu, uz kādiem konkrētiem pierādījumiem viņš atsaucas un kā šie pierādījumi var liecināt, ka deputāta palīga izdevumi faktiski ir tikuši izmantoti palīdzības sniegšanai deputātam un bijuši tieši saistīti ar viņa pilnvaru īstenošanu. Šī prasība nav izpildīta, ja deputāts bez papildu precizējumiem tikai apgalvo, ka attiecīgie pierādījumi ir atrodami plašās un vispārīgās dokumentu kategorijās, piemēram, visās konkrētā dažu gadu periodā nosūtītās elektroniskā pasta vēstulēs vai visā attiecīgā palīga personas lietā.

71. Savukārt, kā Parlaments atzina tiesas sēdē, šai iestādei šie pierādījumi ir jāpievieno lietas materiāliem, rīkojoties objektīvi un godīgi atbilstoši tās pienākumiem saskaņā ar labas pārvaldības principu [33]. Ievērojot Hartas 41. panta 2. punktā noteiktos ierobežojumus, Parlamentam ir arī jānodrošina piekļuve šiem lietas materiāliem arī tad, ja, pabeidzot savu vērtējumu, tas secina, ka pierādījumi, uz kuriem atsaucas deputāts, neliecina par deputāta palīga veiktā darba patiesumu vai šā darba saistību ar deputāta pilnvaru īstenošanu [34].

[31] Skat. rīkojumus, 2019. gada 21. marts, *Gollnisch*/Parlaments (C-330/18 P, EU:C:2019:240, 63. punkts), un 2018. gada 28. novembris, *Le Pen*/Parlaments (C-303/18 P, EU:C:2018:962, 63. punkts).

[32] Skat. rīkojumus, 2019. gada 21. marts, *Gollnisch*/Parlaments (C-330/18 P, EU:C:2019:240, 64. un 88. punkts), un 2019. gada 21. maijs, *Le Pen*/Parlaments (C-525/18 P, EU:C:2019:435, 37. un 82. punkts un tajos minētā judikatūra).

[33] Skat. šo secinājumu 57. punktā minēto judikatūru.

[34] Manuprāt, pat tad, ja Parlamenta vērtējums apstiprina deputāta apgalvojumus, šie pierādījumi ir jāpievieno lietas materiāliem, ņemot vērā, ka tie būs jāiesniedz Savienības tiesām gadījumā, ja Parlamenta galīgais lēmums tiks apstrīdēts tiesvedībā un informācija varētu kļūt atbilstoša šīs tiesvedības ietvaros.

72. Attiecībā uz šo lietu jāatzīmē, ka pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā Vispārējās tiesas konstatētais neatbilst Hartas 41. panta 2. punkta interpretācijai, kas ierosināta šo secinājumu iepriekšējos punktos, it īpaši attiecībā uz atgūšanas procedūrām, kuras sāktas saskaņā ar Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pantu. Pēc manām domām, šī tiesa ir kļūdaini paplašinājusi tiesību tikt uzklausītam tvērumu, pienācīgi neņemot vērā pierādīšanas pienākumu, kas šāda veida procedūrā gulstas uz Parlamenta deputātiem. Faktiski tā ir uzlikusi Parlamentam pienākumu bez pienācīga pamata sniegt deputātam, uz kuru attiecas šī procedūra, visu informāciju, kas šķietami ir atbilstoša viņa apsvērumu formulēšanai, ja vien Parlaments nevar norādīt pamatojumu informācijas neizpaušanai.

73. Šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka Parlaments pamatoti apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini interpretējusi Hartas 41. panta 2. punktu un ka, veicot vērtējumu pirmajā instancē, šai tiesai drīzāk vispirms bija jāanalizē, vai TC, lai izpildītu savu pierādīšanas pienākumu pret viņu sāktajā atgūšanas procedūrā, bija lūdzis piekļuvi pierādījumiem, kurus viņš bija identificējis pietiekami precīzi, nevis plašām dokumentu kategorijām. Apstiprinošas atbildes gadījumā Vispārējai tiesai bija konkrēti jāpārbauda Parlamenta veiktais novērtējums par to, vai šie pierādījumi varēja liecināt, ka TC izdevumi tika izmantoti viņa palīgam un bija tieši saistīti ar viņa pilnvaru īstenošanu. Tā kā Vispārējā tiesa nav veikusi šādu vērtējumu, pārsūdzētajā spriedumā ir pieļauta tiesību kļūda.

74. Līdz ar to, manuprāt, pirmais un piektais apelācijas sūdzības pamats ir jāapmierina.

75. Šajā posmā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 61. panta pirmo daļu, ja apelācija ir pamatota, Tiesa Vispārējās tiesas spriedumu atceļ. Ja to ļauj tiesvedības stadija, tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgā lietā. Tā var arī nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

76. Tā kā es ierosinu Tiesai apmierināt Parlamenta izvirzīto pirmo un piekto pamatu, pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. un 3. punkts tādējādi ir jāatceļ [35], nepārbaudot otro, trešo un ceturto pamatu.

77. Proti, tā kā šo pēdējo minēto pamatu mērķis ir apstrīdēt Vispārējās tiesas veikto vērtējumu par TC informācijas pieprasījumiem un šis vērtējums ir balstīts uz nepareizu premisu, kas izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā, no tās izrietošā Vispārējās tiesas veiktā analīze arī ir kļūdaina.

78. Turklāt, ņemot vērā plašās dokumentu kategorijas, kurām TC lūdza piekļuvi, šie lūgumi katrā ziņā neatbilda konkrētības prasībai, kas ļautu tos pievienot lietas materiāliem, kā tas ir izklāstīts šo secinājumu 70. punktā. Tādēļ ierosinu Tiesai šajā apelācijas tiesvedībā noraidīt otro pirmajā instancē izvirzīto pamatu kā nepamatotu.

79. Visbeidzot, tā kā prasītājs pirmajā instancē, pamatojot savu prasību atcelt tiesību aktu Vispārējā tiesā, izvirzīja trīs papildu pamatus, kas netika izskatīti pirmajā instancē, tiesvedības stadija neļauj Tiesai taisīt galīgo spriedumu saistībā ar šiem pamatiem šajā lietā. Līdz ar to, manuprāt, lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai, ciktāl tā attiecas uz šiem pamatiem, un lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana ir jāatliek.

[35] Atcelšanai nebūtu jāattiecas uz pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1. punktu, jo tajā ir nolemts izbeigt tiesvedību par atcelšanas prasību, ciktāl tā vērsta pret apstrīdēto lēmumu un debetnotu par laikposmu no 2016. gada 1. aprīļa līdz 22. novembrim, un to Parlaments neapstrīd.

B. Par otro, trešo un ceturto apelācijas sūdzības pamatu

80. Lai gan pirmā un piektā pamata būtība pati par sevi ir pietiekama, lai pamatotu pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, īsumā dalos savā viedoklī par Parlamenta izvirzīto otro, trešo un ceturto pamatu, jo tie ir papildu iemesli, kas, manuprāt, liek izdarīt tādu pašu secinājumu.

81. Šajā ziņā jānorāda, ka ar šiem trim pamatiem Parlaments apstrīd Vispārējās tiesas vērtējumu par atteikumu sniegt katru TC pieprasītās informācijas kategoriju atgūšanas procedūras laikā, proti: i) visām viņa 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstulēm, ii) viņa sarakstēm ar Parlamenta dienestiem par A darbu, iii) A personas lietu, tostarp ierakstiem par A piekļuves caurlaidi Parlamentam, un iv) lietas, kurā tika pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāliem. Ņemot vērā, ka dažām no šīm kategorijām Vispārējā tiesa ir veltījusi identisku pamatojumu, pārbaudīšu šīs argumentācijas pamatotību, sagrupējot šīs kategorijas un vispirms atgādinot Vispārējās tiesas konstatējumus pārsūdzētajā spriedumā.

1. "Visas elektroniskā pasta vēstules", sarakste un reģistra dati par A piekļuves caurlaidi

82. Attiecībā uz atteikumu saņemt "visas 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstules" un saraksti par A darbu, Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir norādījusi, ka Parlaments noraidīja TC pieprasījumu galvenokārt tādēļ, ka atbilstoši Parlamenta politikai elektroniskie ziņojumi tiek glabāti 90 dienas un, izņēmuma kārtā, vienu gadu [36]. Vispārējā tiesa arī ir konstatējusi, ka Parlaments informēja TC, ka apsardzes darbinieku veiktas darbības netiek oficiāli reģistrētas un ka dati par piekļuves caurlaidēm tiek glabāti ne ilgāk kā četrus mēnešus [37].

83. Šajā ziņā Vispārējā tiesa būtībā ir norādījusi, ka kopš 2016. gada sākuma Parlaments zināja par konfliktsituāciju starp TC un A saistībā ar to, ka pēdējais minētais veica – vai neveica – savu darbību, ievērojot noteikumus, kas reglamentē parlamentāro palīdzību. Līdz ar to no šā brīža bija nepieciešams, lai Parlaments nodrošinātu to, ka tiek saglabātas elektroniskā pasta vēstules, kas varētu pierādīt precīzu A darbību raksturu atlaišanas procedūras norises laikā [38], kā arī dati par A piekļuves kartes izmantošanu tajā pašā laikposmā [39]. Vispārējā tiesa arī ir noraidījusi Parlamenta argumentu, ka deputātiem ir jāsaglabā savas elektroniskā pasta vēstules, izveidojot personīgās mapes, kas ļauj tās arhivēt uz nenoteiktu laiku [40].

84. Vispārējās tiesas argumentācijai nevar piekrist, galvenokārt šādu iemeslu dēļ.

85. Jau no paša sākuma Parlaments, manuprāt, pamatoti apgalvo, ka ar Vispārējās tiesas norādīto pamatojumu var tikt pārkāpts deputātu brīvā mandāta princips, kas nostiprināts Vēlēšanu akta 6. panta 1. punktā un Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma 2. pantā. Šis princips, kas ir viens no Parlamenta deputātu neatkarības pamatiem, izslēdz jebkādu iejaukšanos, it īpaši no Parlamenta dienestu puses, šo deputātu aizsargātajā sfērā.

86. Tomēr pārsūdzētajā spriedumā Vispārējās tiesas noteiktais pienākums acīmredzami liek Parlamentam iejaukties attiecībās starp deputātu un viņa palīgu. Galu galā, lai izpildītu šo pienākumu, Parlamentam būtu jāpārbauda viņu sarakste kā nepieciešamais posms, lai novērtētu

[36] Pārsūdzētā sprieduma 92. punkts.

[37] Pārsūdzētā sprieduma 106. punkts.

[38] Pārsūdzētā sprieduma 95. punkts.

[39] Pārsūdzētā sprieduma 123. un 124. punkts.

[40] Pārsūdzētā sprieduma 100. un 101. punkts.

pierādījumus, kurus šis deputāts varētu izmantot atgūšanas procedūrā. Līdzīgs apsvērums attiecas arī uz otru pienākumu, ko Vispārējā tiesa ir uzlikusi Parlamentam, proti, pienākumu veikt vajadzīgos pasākumus, lai saglabātu datus par palīga piekļuves caurlaides izmantošanu.

87. Tā ir taisnība, kā norāda TC, ka visa Parlamenta deputātu elektroniskā pasta sarakste atrodas šīs iestādes serveros. Tomēr no juridiskā viedokļa tā nepieder institucionālajai sfērai, bet gan deputāta sfērai, kura jāaizsargā no jebkādas Parlamenta dienestu iejaukšanās. Šajā ziņā atbilstoši Parlamenta argumentācijai ir jāatgādina, ka Eiropas Parlamenta deputātu nolikuma 4. pantā ir nepārprotami paredzēts, ka dokumenti un pieraksti elektroniskā formā, kurus ir saņēmis, sagatavojis vai izsūtījis kāds deputāts, nav Parlamenta dokumenti, ja vien tie nav iesniegti saskaņā ar Reglamentu.

88. Turklāt, no citas puses raugoties, man ir skaidrs arī tas, ka, tā kā Parlamenta deputātiem ir pierādīšanas pienākums saistībā ar nepamatoti samaksātajiem parlamentārās palīdzības izdevumiem [41], attiecīgajam deputātam ir jāsaglabā visas elektroniskā pasta vēstules ar savu palīgu vai ar Parlamenta dienestiem, lai tās izmantotu atgūšanas procedūrā. Jebkāda citāda interpretācija liktu apšaubīt, kā tas, manuprāt, ir pārsūdzētajā spriedumā, pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru šis pierādīšanas pienākums faktiski ir šiem deputātiem.

89. Visbeidzot, jānorāda, ka, pat pieņemot, ka tiesības tikt uzklausītam varētu interpretēt tādējādi, ka tās ietver Parlamenta pienākumu sniegt jebkādu būtisku informāciju, ko deputāts pieprasījis saistībā ar atgūšanas procedūru, no Hartas 41. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā nostiprinātajām tiesībām nevar secināt, ka Parlamentam ir pienākums apkopot lietas materiālus vēl pirms šīs procedūras sākšanas.

90. Šajā ziņā jānorāda, ka saistībā ar atgūšanas procedūru tieši Nolikuma īstenošanas pasākumu 68. pants nosaka šīs procedūras sākšanu, ja kādi elementi rada Parlamentam šaubas par parlamentārās palīdzības izdevumu pareizu izmantošanu. Attiecībā uz šo lietu Parlaments atgūšanas procedūru pret TC sāka tikai 2020. gada 8. jūnijā, proti, brīdī, kad vairs nebija iespējams saglabāt pieprasītās elektroniskā pasta vēstules un kad tādējādi tās nevarēja pievienot šīs procedūras lietas materiāliem.

91. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka neatkarīgi no tā, vai tas ir balstīts uz brīvā mandāta principu, pierādīšanas pienākuma principu vai Hartas 41. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā nostiprinātajām tiesībām, Parlaments pamatoti apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriežot, ka šai iestādei bija jāsaglabā TC 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstules, sarakste ar attiecīgajiem Parlamenta dienestiem par A darbu un reģistra dati par A piekļuves caurlaidi.

2. A personas lieta un lietas, kurā tika pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāli

92. Attiecībā uz A personas lietu un lietas, kurā tika pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāliem Vispārējā tiesa būtībā ir norādījusi, ka Parlaments atteikumu sniegt šo informāciju pamatoja ar to, ka tas būtu pretrunā Regulai 2018/1725 un Civildienesta noteikumu 26. pantam [42].

[41] Skat. it īpaši šo secinājumu 66. punktu, kurā ir atsauce uz pārsūdzētā sprieduma 53. punktā minēto judikatūru.

[42] Pārsūdzētā sprieduma 105. un 126. punkts.

93. Pirmkārt, attiecībā uz Regulu 2018/1725 Vispārējā tiesa ir atzīmējusi, ka, tā kā TC pieprasīto informāciju bija paredzēts izmantot aizstāvībai pret viņu sāktajā atgūšanas procedūrā, to nevar uzskatīt par tādu, kas ietilpst Regulas 2018/1725 9. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunkta piemērošanas jomā [43]. Tomēr Vispārējā tiesa ir nospriedusi, ka tiesības uz personas datu aizsardzību nav absolūtas tiesības, bet ir jāaplūko kopsakarā ar to funkciju sabiedrībā un šajā ziņā ir jālīdzsvaro ar citām pamattiesībām [44]. Attiecīgi Parlamentam bija jāizvērtē, no vienas puses, A interese, lai viņa dati netiktu izpausti trešām personām, un, no otras puses, TC interese lietderīgi un efektīvi iesniegt savus apsvērumus pret viņu sāktajā atgūšanas procedūrā [45].

94. Otrkārt, attiecībā uz Civildienesta noteikumu 26. pantu Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka, ciktāl tas nepieciešams, lai TC varētu īstenot savas tiesības tikt uzklausītam, pret TC, kurš kā A tiešais priekšnieks turklāt ir dažu attiecīgo dokumentu autors, nevar atsaukties uz A lietas materiālu dokumentu konfidencialitāti [46]. Vispārējā tiesa ir piebildusi, ka, pamatojoties uz Civildienesta noteikumu 26. pantu, Parlaments kļūdaini neņēma vērā TC interesi piekļūt noteiktiem A personas lietas dokumentiem, lai lietderīgi un efektīvi sniegtu savus apsvērumus pret viņu sāktajā atgūšanas procedūrā [47].

95. Arī šajā gadījumā es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini interpretējusi un piemērojusi Regulas 2018/1725 9. panta 1. punktu un Civildienesta noteikumu 26. pantu.

96. Attiecībā uz Regulas 2018/1725 pamatojumu tās 9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka saņēmējiem, kas nav Savienības iestādes un struktūras un kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, personas datus nosūta tikai tad, ja: a) saņēmējs konstatē, ka dati ir vajadzīgi, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot saņēmējam likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras; vai b) saņēmējs konstatē, ka nosūtīšana ir vajadzīga konkrētam mērķim sabiedrības interesēs, un pārzinis, ja ir kāds iemesls uzskatīt, ka varētu tikt kaitēts datu subjekta likumīgajām interesēm, apliecināmi izvērtē dažādās konkurējošās intereses un pēc tam nosaka, ka personas datu pārsūtīšana ir samērīga ar minēto konkrēto mērķi.

97. Pēc tiesas sēdē notikušajām diskusijām es uzskatu, ka Regulas 2018/1725 9. panta 1. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka reģistrēta deputāta palīga personas datu nosūtīšana deputātam saistībā ar procedūru par parlamentārās palīdzības izdevumu atgūšanu faktiski varētu kalpot "konkrētam mērķim sabiedrības interesēs". Šajā ziņā nevar noliegt, ka sabiedrības interesēs ir, lai attiecīgais deputāts atlīdzinātu šādus izdevumus, ja tie Parlamentam ir radušies nepamatoti. Šādā situācijā, manuprāt, sabiedrības interesēs ir arī tas, lai atgūšanas procedūra noritētu saskaņā ar Hartas 41. pantā nostiprinātajām tiesībām uz aizstāvību.

98. Tādēļ deputāta, pret kuru ir sākta atgūšanas procedūra, tiesību uz aizstāvību ievērošana prasa, lai šim deputātam tiktu nosūtīti viņa reģistrētā deputāta palīga personas dati, kas ir atbilstoši saistībā ar jautājumiem, uz kuriem attiecas šī procedūra un par kuriem šim deputātam ir jāpauž nostāja. Tomēr šo datu nosūtīšanu saskaņā ar Regulas 2018/1725 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu var atļaut tikai, stingri ievērojot minētajā tiesību normā paredzētos nosacījumus.

[43] Pārsūdzētā sprieduma 110., 111. un 123. punkts.

[44] Pārsūdzētā sprieduma 114., 115. un 116. punkts.

[45] Pārsūdzētā sprieduma 117. punkts.

[46] Pārsūdzētā sprieduma 121. punkts.

[47] Pārsūdzētā sprieduma 122. punkts.

99. Ņemot to vērā, iepriekš minētie apsvērumi nevar attaisnot, ka pēc attiecīgā deputāta pieprasījuma bez pietiekamas precizitātes tiek vispārēji sniegti viņa palīga personas dati. Kā jau norādīts, analizējot piekto pamatu, deputāts, kuram tiek prasīts pamatot viņam radušos parlamentārās palīdzības izdevumus, var atsaukties uz Parlamenta rīcībā esošiem pierādījumiem, lai pamatotu savus paskaidrojumus atbildē uz šo pieprasījumu. Tomēr šim deputātam ir jau iepriekš jākonkretizē, uz kuriem pierādījumiem tieši tas atsaucas, nevis tikai jānorāda, kā minēts šo secinājumu 70. punktā, ka vajadzīgie pierādījumi ir atrodami attiecīgajā personas lietā kā vispārīgā dokumentu kategorijā.

100. Jānorāda, ka šajā lietā, neraugoties uz Regulas 2018/1725 9. panta 1. punkta b) apakšpunkta formulējumu, Vispārējās tiesas argumentācijā ir konstatēts, ka pastāv citas situācijas, kas var attaisnot Savienības iestādes vai struktūras rīcībā esošo personas datu nosūtīšanu trešām personām. Tā kā Vispārējās tiesas vērtējums neskāra šīs tiesību normas piemērošanas jomu, pārsūdzētajā spriedumā ir pieļauta tiesību kļūda attiecībā uz vērtējumu par A personas lietu un lietas, kurā tika pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiāliem.

101. Runājot par Civildienesta noteikumiem, no pārsūdzētā sprieduma izriet, ka TC bija lūdzis Parlamentu nosūtīt viņam visu A personas lietu. Parlaments atteicās izpildīt šo lūgumu, uzskatot, ka datu izpaušana ir aizliegta ar Civildienesta noteikumu 26. pantu.

102. Civildienesta noteikumu 26. pantā ir skaidri noteikts, ka tikai pašam ierēdnim var piešķirt piekļuvi viņa personīgajai lietai, izslēdzot citas trešās personas. Turklāt ar ierēdņa vai cita darbinieka personas lietu var iepazīties tikai "administrācijas birojā vai drošos elektroniskajos saziņas līdzekļos" un to nosūta vienīgi Eiropas Savienības Tiesai, ja pret šo ierēdni vai citu darbinieku iesniegta prasība.

103. Tādējādi Parlaments pamatoti uzskatīja, ka Civildienesta noteikumu 26. pantā noteiktie ierobežojumi liedza tam apmierināt TC lūgumu.

104. Turklāt, kā liecina šo secinājumu 99. un 100. punktā ietvertie apsvērumi, no pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka procedūrā, kuras rezultātā tika pieņemts apstrīdētais lēmums, TC būtu atsaucies uz dokumentiem, kas varētu būt iekļauti A personas lietā un kas varētu pierādīt A veiktā darba patiesumu un saikni starp šo darbu un TC kā parlamenta deputāta pilnvaru īstenošanu.

105. No tā izriet, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Civildienesta noteikumu 26. pantam nav pretrunā, ja A personas lieta tiek izsniegta TC.

106. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka Parlamentam ir taisnība, apgalvojot, ka Vispārējās tiesas konkrētajā vērtējumā par atteikumu izsniegt ikvienu TC pieprasītās informācijas kategoriju atgūšanas procedūras laikā – proti, i) visas viņa 2015., 2016. un 2019. gada elektroniskā pasta vēstules; ii) saraksti ar Parlamenta dienestiem attiecībā uz A darbu; iii) A personas lietu, tostarp reģistra datus par A piekļuves caurlaidi Parlamentam; un iv) lietas, kurā tika pasludināts spriedums L/Parlaments (T-59/17, EU:T:2019:140), materiālus – ir pieļauta tiesību kļūda.

107. Līdz ar to otrais, trešais un ceturtais pamats ir jāapmierina.

VI. Secinājumi

108. Ņemot vērā šajos secinājumos izklāstīto analīzi un pamatojoties uz manu galveno priekšlikumu, kas izriet no šo secinājumu 74. un 79. punkta, ierosinu Tiesai:

– atcelt 2023. gada 7. jūnija sprieduma TC/Parlaments (T-309/21, EU:T:2023:315) rezolutīvās daļas 2. un 3. punktu;

– noraidīt otro lietā T-309/21 izvirzīto pamatu;

– nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai trešā, ceturtā un piektā pamata izlemšanai lietā T-309/21;

– atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.